

Dybbøl 1864 - til læreren

Til brug i folkeskolens historieundervisning,
3. forløb, 7.-9. klasse.

Hæftet indeholder en kort kronologi over krigens
hændelser, samt forslag til yderligere læsning.

Baggrund

Den politiske situation i Danmark i midten af 1800-tallet er mildest talt kompleks, og det er derfor heller ikke nogen let opgave at forklare krigen i 1864 på en let tilgængelig måde. I elevhæftet fokuseres derfor primært på optakten til krigen, slaget ved Dybbøl samt det endelige nederlag på Als.

Det anbefales at man i klassen bruger noget tid før og efter læsningen af hæftet, til at tale om krigens konsekvenser for almindelige danskere.

I de ældste klasser kan Tom Buk-Swientys to bøger *"slagtebænk Dybbøl"* og *"Dommedag Als"* anbefales i uddrag.

Her følger en kortfattet kronologisk oversigt over hændelserne før og efter 18. april 1864.

1848-51

treårskrigen, eller 1. slesvigske krig. Slesvig-Holsten forsøger at løsrive sig fra Kongeriget Danmark. I fredsftalen lover Danmark at de to hertugdømmer vil forblive hertugdømmer i kongeriget, og ikke vil blive underlagt den danske grundlov (vedtaget i 1849).

Marts 1863

Marts-kundgørelsen. Den danske regering erklærer at de vil skille Holsten ud af kongeriget, og indlemme Slesvig under den danske grundlov.

1863, 13. november

Rigsrådet vedtager en ny forfatning, der ophæver fredsftalen fra 1851, og vil indlemme Slesvig i kongeriget.

1863, 15. november

Kong Frederik 7. dør, og det tyske forbund kræver tilbagetrækning af den nye danske forfatning.

1863, 18. november

den nye forfatning ratificeres af kong Christian 9.

1864, 31. januar

krigserklæring. Feltmarskal von Wrangel overleverer pr. brev krigserklæringen til overgeneral Christian de Meza.

1864, 1. februar

Prøjsiske og østrigske tropper overskrider Ejderen, og krigen begynder for alvor.

1864, natten mellem d. 5. og d. 6. februar

Tilbagetog fra Dannevirke. De danske tropper forlader Dannevirke uden fjendens viden. De trækker sig tilbage til stillingerne ved Dybbøl, Fredericia og Kolding i ly af natten.

1864, 6. februar

slaget ved Sankelmark. En østrigsk brigade smider al oppakning, og indhenter den danske bagtrop ved Sankelmark, hvor der står et blodigt slag. Det lykkes

danskerne at holde fjenden på afstand.

1864, 15. marts.

Bombardementet af skanserne ved Dybbøl begynder.

1864, 2-9. april.

Belejringen af Dybbøl. I disse dage bombarderes Dybbøl stillingen dag og nat, og skanserne og mange af de danske kanoner skydes i smadder.

1864, 9. april.

Overgeneral Gerlach anmoder den danske regering om tilladelse til at trække tropperne tilbage til Als. To dage efter svarer regeringen, at stillingen skal holdes for enhver pris.

1864, 18. april kl. 10:00.

Slaget. Prøjserne bombarderer skanserne skånselsløst og uafbrudt fra klokken 4 om natten, til klokken 10, hvor et øjeblik stilhed afløses af ragnarok.

1864, 20. april.

Fredsforhandlinger begynder i London.

1864, 26.-29. april.

Fredericia rømmes af de danske styrker, østrigske soldater rykker ind i byen. Langt de fleste civile er forinden blevet evakueret til Fyn.

1864, 25. juni.

Londonkonferencen slutter uden resultat. Preusserne og østrigerne trækker alle tilbud om en deling af Slesvig tilbage. Den danske regering har hårdnakket afvist alle tilbud om en deling af området. Preusserne trækker et stort antal både til Sundeved overfor Als.

1864, 29. juni.

Preussiske tropper sættes i land på Als klokken 2 om natten. Overgangen opdages af besætningen ombord på Rolf Krake, som også sænker flere landgangsbåde, men derefter vender om for i stedet at deltage i evakueringen af de danske tropper på Als. Hårde kampe på Als, men ved middagstid er de danske soldater i sikkerhed på Kegnæs. Nord for Kongeåen er der mindre kampe mellem danskere og østrigere.

1864, 1. juli.

De sidste danske tropper forlader Als.

1864, 20. juli.

Danmark beder om våbenhvile.

1864, 30. oktober.

Wienerfreden underskrives. En fredstraktat der betyder, at Danmark mister både Slesvig og Holsten. Landets grænse går frem til 1920 ved Kongeåen, syd for Kolding.